

BABEŞ–BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM, KOLOZSVÁR

Ikt. szám: 20 652/2006. december 18.

Tájékoztatás a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen kibontakozott egyetemi fegyelmi ügy lefolyásáról

A 2006. november 11-i eseménysorozat, amely során Hantz Péter egyetemi adjunktus agresszív módon, Kovács Lehel egyetemi adjunktusnak – az itt leírt cselekmények értelmi társtettesének – a nyilvános támogatásával az Egyetem 3 épületére magyar nyelvű feliratokat helyezett (miután előzetes meghívás útján több újságíró és televíziós csatorna jelenlétét biztosította az intézmény lejáratajának a céljából) az egyetemi társadalom viselkedési és fegyelmi szabályai súlyos megsértésének egy esete. Hiszen valamely közintézmény jelképrendszerét – Romániában is – a hatályos jogszabályok alapján kidolgozott rendelkezések határozzák meg.

A két oktató erőszakos cselekedete csak egy epizódja annak a 2005 októbere óta folyó kampánynak, amely azzal vette kezdetét, hogy ők ketten tüntetést szerveztek az Egyetem főépülete előtt. Ez alkalommal az Egyetem szegregációjára buzdító, uszító tartalmú jelmondatokat skandáltak, s a román államot az „Adjátok vissza az egyetemünket!” jelmondat terjesztése révén közvetlenül azzal vádolták meg, hogy elorozta a magyar kisebbség egyetemét. Tulajdonképpen az utóbbi jelmondatot egy látszólag három személy alkotta kis csoport vitte be, agresszív módon, a sajtó útján a köztudatba.

Előjáróban megjegyezzük, hogy a szóban forgó csoport akciói nyomán tárgyi bizonyítékok keletkeztek s, hogy a jelen tájékoztatóban foglaltak kizárólagosan a két oktató demagóg és szélsőséges cselekedetének a tárgyi bizonyítékaira támaszkodnak. A **Babeş–Bolyai Tudományegyetem Szenátusa** 2006. február 22-i ülésén elvetette a karok etnikai alapon történő szegregációjának a tervét (lásd a 2006. február 22-én kelt 2204. sz. okmányt). Senki sem szavazott a terv elvetése ellen, s tartózkodni is csak néhányan tartózkodtak. Noha ez az alaposan megindokolt és jogi szempontból pozitív véleményezést kapott határozat egyértelműen eldöntötte a karok etnikai alapú szétválasztásának a kérdését, az említett személyek a belföldi meg a nemzetközi közvélemény félretájékoztatását célzó kampányba kezdtek, s minden eszközt igénybe véve azt igyekeztek elhitetni, hogy Romániában nincsen magyar nyelvű állami oktatás.

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem (rövidítve BBTE) rendszeresen tájékoztatta a román Állam szerveit (az Államfőt, a Miniszterelnököt, az Oktatásügyi Minisztériumot), továbbá az illetékes helyi és európai szerveket a szóban forgó csoport agresszív, ám bel- és külföldi politikusok egyre nagyobb támogatását élvező akcióiról, valamint a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen létező – az alapképzésben 58 szakirányon és emellett 22 magiszteri program keretében teljes magyar nyelvű oktatást, ezen felül pedig magyar nyelvű doktoriskolai képzést is biztosító, illetve a nyelvi alapon létrejött tagozatszerű szervezeti alegységek (*linie de studiu*: tükörfordításban ‘tanvonal’ – ford. megj.) és oktatási programok döntéshozatali autonómiáját az európai gyakorlatnak megfelelően tiszteletben tartó – multikulturális rendszerben végbement precedens nélküli fejlődésről.

A két oktató által folytatott félretájékoztatási kampány súlyosan ártott az Egyetem meg az ország imázsának, és arra kényszerített bennünket, hogy energiát és forrásokat fordítsunk a közvélemény helyes tájékoztatására. A bekövetkezett károkat továbbá az a tény is bizonyítja, hogy a 2006. évi felvételi alkalmával bizonyos magyar nyelvű szakirányok esetében nem akadt elég jelentkező a meghirdetett helyek elfoglalására.

Az agresszív akció néhány Nobel-díjas tudós, valamint nemzetközi szaktekintély megkeresését is magában foglalta azzal a céllal, hogy őket is bevonja a tiltakozó megmozdulások sorozatába. A tudósokat arra kérték, hogy többé ne látogassanak el a Babeş–Bolyai Tudományegyetemre. Az érvelés az volt, hogy a Babeş–Bolyai Tudományegyetem léte az oka annak, hogy nincs Romániában felsőfokú magyar nyelvű oktatás, tehát a kolozsvári Egyetemet fel kell darabolni. A félretájékoztatás és a rosszhiszeműség olyan mértékű volt, hogy a díszdoktori címet kapott személyiségeket arra kérték, adják vissza okleveleiket – ami precedens nélküli és minősíthetetlen gesztus. Természetesen több személy végül megértette, hogy az említett oktatók kampánya megtévesztette őket. Például Elie Wiesel úr, a Nobel díj kitüntetettje, aláírta az említettek csoportja által improvizált dokumentumokat, ám utólag visszavonta aláírását. A hazugságokból és hamisításokból álló kampány, amellyel tudatosan befolyásolták a nemzetközi közvéleményt meg Románia lakosságát, az egyetem vezetőségének s a magyar tagozat legitim képviselőinek a rágalmozgásával párosult. (A csoport kezdetben ezen képviselők menesztését kérte.)

Ilyen körülmények között, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Rektora nyílt levélben fordult a fent nevezett két személyhez, amelyben figyelmeztette őket arra, hogy amennyiben nem hagyják abba a Babeş–Bolyai Tudományegyetem ellen irányuló lejáratási kampányt, határozott fegyelmi intézkedéseket fog meghozni ellenük – a hatályos jogszabályok értelmében. Ezután a hazugságkampány még hevesebben folytatódott. A fent nevezett személyek az egyetem tanárait azzal vádolták, hogy „menthetetlen nacionalisták”, továbbá az EU bukaresti küldöttségének a vezetőjét, Jonathan Scheelet „szüklátókörűséggel”, a véleményüket nem osztó magyar egyetemi oktatókat pedig azzal, hogy nem magyar érdekeket képviselnek. Egyúttal a magyar rektorhelyettesek lemondását kérték, valamint azon vezetőket, akik ellenük nyilatkoztak.

Emellett a magyar oktatókat arra kérték, hogy lépjenek vissza a karok és az egyetem vezető testületeiből, bojkottálják az egyetem tevékenységét, és idézzenek elő káoszt.

Az így kialakult helyzetben a Rektor, az **Egyetem Szenátusának** a beleegyezésével, fegyelmi kihágás ügyében panaszt emelt az **Etikai Bizottságnál**. Az **Etikai Bizottság** 2006. július 10-én kelt **jelentése** alapján az Egyetem Rektora az ügyben érintett három oktató közül kettőt az előadásokról való hiányzások, valamint hamisítások útján a Babeş–Bolyai Tudományegyetemnek okozott súlyos arculati károk s az intézménynek így történt bel- és külföldi módszeres lejáratása miatt írásbeli figyelmeztetésben részesített (a 2006. július 14-én kelt 10 526. sz. Rektori Határozat). Egyúttal súlyosabb fegyelmi intézkedéseket is kilátásba helyezett, amennyiben folytatnák a kampányukat.

Annak ellenére, hogy felhívták a figyelmüket azokra a szankciókra, amelyek tetteik folytatása esetén fenyegetik őket, Hantz Péter és Kovács Lehel adjunktusok újraindították kampányukat ezúttal még provokatívabb módon és azzal a jól meghatározott céllal, hogy zavart keltsenek az Egyetemen, valamint etnikai

feszültségeket meg zavargásokat a román, a magyar s a német tagozatszerű alegységek, illetve a nyelvi alapú oktatási programok között.

A helyzet oda fajult, hogy Kovács Lehel „ultimátumot” adott az Egyetemnek, hogy amennyiben 2006. november 19-ig az épületeken és az irodákon olvasható román feliratokhoz nem társítunk magyar nyelvűeket, a csoportjuk ezt önkényesen megteszi. Így tettek kísérletet demagóg módon arra, hogy kihasználják a Babeş–Bolyai Tudományegyetem saját multikulturális jellegének – beleértve természetesen a jelképrendszert is – a fejlesztésre irányuló természetes gondoskodását, amely mindaddig a román jogrendszerrel összhangban történt. Megjegyezzük, hogy a Babeş–Bolyai Tudományegyetemnek vannak a jelképrendszerre vonatkozó programjai; például az Egyetemi Emlékpark vagy a BBTE Múzeuma, amelyek már működnek, és amelyeket az egyetem bármely oktatási programja igénybe vehet. Az igazság nevében kötelesek vagyunk azt is megjegyezni, hogy voltak nézeteltérések a magyar tagozatszerű alegység keretében, s ezek akadályozták az Egyetem vezetése által kidolgozott számos programnak a működését.

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem **Rektora** figyelmeztető levelet (ikt. szám: 17128/2006. november 13.) küldött Hantz Péternek és Kovács Lehelnek, amelyben felszólította őket az intézmény elleni agresszió és az Egyetem vezetésének a jóváhagyását nem bíró akciók beszüntetésére, továbbá a legszigorúbb szankciókat helyezte kilátásba arra az esetre, ha az érintettek nem tesznek eleget a felszólításnak.

A figyelmeztetés ellenére ők ketten újabb agresszív akciót hajtottak végre éppen azon a napon, amikor a Babeş–Bolyai Tudományegyetem az Európai Parlament brüsszeli épületében megnyitotta az oktatási kínálatát bemutató kiállítását, amelyet a Parlament Külügyi Bizottságában esedékes, a Románia uniós csatlakozására vonatkozó szavazás alkalmából készített elő. Noha a két oktató megpróbálta ezt a nemzetközi eseményt súlyosan befolyásolni, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem brüsszeli kiállítását mindenki sikeresnek értékelte.

Az agresszív akciók körülményei között, a **Rektor** összehívta a Babeş–Bolyai Tudományegyetem **Igazgatótanácsát** annak érdekében, hogy kikérje a karok véleményét. Az **Igazgatótanács** ellenszavazat nélkül *felhatalmazta a Rektort* (a 2006. november 22-én kelt 20 586. sz. Igazgatótanácsi Határozat) a két oktatónak a tanári karból való kizárását jelentő szankcionálási eljárás kezdeményezésére. Az egyes karok képviselőiben jelenlevő személyek (románok, magyarok, németek és zsidók) támogatták ezt a határozatot, a magyar rektorhelyettesek pedig azt nyilatkozták, hogy bár nem ellenzik az intézkedést, formálisan tartózkodni fognak a szavazásnál.

Az intézményt érő hazug támadások állandó ostroma közepette, a **Rektori Hivatal** az **Igazgatótanácstól** kapott mandátum értelmében járt el. Tekintettel az egyetemi fegyelem rendszeres megszegésére, a közcsendháborításra, valamint az oktatási és kutatási tevékenységben előidézett zavarokra, a **Babeş–Bolyai Tudományegyetem Szenátusa** a két oktatónak a tanári karból való kizárását javasolta, s ezzel egy időben fegyelmi eljárás megindítását kezdeményezte azzal a céllal, hogy velük szemben alkalmazhatók legyenek a munkajog által előírt szankciók. A **Szenátus** 2006. november 27-i ülése alkalmával csupán 9 ellenszavazattal elfogadta ezeket az indítványokat. A 83 szenátor közül 72 a felelősségre vonás mellett szavazott. Egyértelmű, hogy a szavazás nem volt etnikai jellegű, noha egyesek ezt sugallják. A magyar szenátusi tagok közül csak heten szavaztak a büntetés ellen, a többiek mellette voksoltak; a románok közül

pedig ketten elleneztek a szankcionálást. A Szenátus német és zsidó tagjai egyetértettek a Rektori Hivatal javasolta szankcionálással.

A **Babeş–Bolyai Tudományegyetem Szenátusának** Határozata nyomán kinevezett **Fegyelmi Bizottság** *A tanárok és oktatók jogállásáról szóló törvény* előírásainak értelmében járt el, amikor tájékoztatta a két érintett személyt a kihallgatás helyszínéről és időpontjáról. Hantz és Kovács adjunktusok megtagadták a bizottság munkálataiban való részvételt, s a testület tevékenységéről oly mértékben nem voltak hajlandók tudomást venni, hogy a munkálatokkal párhuzamosan sajtótájékoztatót szerveztek az Egyetem bejárati lépcsőjén, s ésszerűtlen módon újból az intézmény lejárásával próbálkoztak.

A **Fegyelmi Bizottság Jelentést** dolgozott ki (ikt. szám: 20 613/2006. december 4.), amelyben a bizonyítékok alapján kettejük fegyelmi kihágások miatti elbocsátását javasolta.

A 2006. november 22-én lezajlott események nyomán az Egyetem vezetése panaszt emelt az illetékes hatóságoknál, amelyben arra kérte az utóbbiakat, hogy vizsgálják ki ezeket az egyetemi rendet és nyugalmat megzavaró, a média fokozott figyelmének körülményei között lezajlott cselekményeket avégett, hogy felelősségre lehessen vonni a bűnösöket a hatályos jogszabályok értelmében.

A **Szenátus** 2006. november 27-i ülése után, a két oktatót támogató csoport nyomására a magyar rektorhelyettesek benyújtották lemondásukat. A lemondásokat a Rektor azonnali hatállyal elfogadta, s a két rektorhelyettes hatáskörét a Szenátus Állandó Testületének (*Colegiul Senatului*) döntése értelmében újraosztotta a négy hivatalban maradt rektorhelyettes között. Ezután felkérte a magyar tagozatszerű alegységet, hogy kezdeményezze az új rektorhelyettesek megválasztásának az eljárását. Az eljárás folyamatban van.

Közvetlenül a **Szenátus** 2006. november 27-i ülése után precedens nélküli nyomásgyakorlásra került sor a sajtó révén, a magyar püspökök közbenjárásával, illetve azoknak a személyes megkeresése útján, akik a Szenátusban támogatták a Rektor álláspontját. Ezáltal a magyar szenátorok furcsa helyzetbe kerültek, hiszen azzal vádolták meg őket, „hogy nemzetárulók, a románok megvásárolták őket”. A nyomás csak fokozódott azután, hogy Tőkés püspök, Markó Béla pártvezér, valamint más helyi és országos, hivatalos RMDSZ-képviselők közbeléptek. A helyi RMDSZ képviselői különben részt vettek a 2006. december 7-én megtartott, a két oktató iránti szolidaritásnak hangot adó tüntetésen, amelyre még tanulókat és idős embereket is hoztak a média által keltett hatás fokozása érdekében.

Az említett személyek ezek után is folytatták, mind bel-, mind külföldön, hazug kampányukat, s a magyar európai parlamenti képviselők, a magyar állami hatóságok, valamint a Magyar Köztársaság kolozsvári konzuljának a közbenjárását kérték. Az említett két személy azzal fenyegetőzött, hogy folytatja az agressziót, és kérte azok lemondását, akik nem úgy szavaztak, ahogy ők szerették volna – „nacionalizmussal és kriptokommunizmussal” vádolva meg őket. Ki kell emelni, hogy a magyar tagozatszerű alegység soraiból származó rektorhelyetteseknek, akik nemrég – átértékelve álláspontjukat – lemondtak, nem sikerült a szerepükből származó kihívásokkal megbirkózniuk. A rektorhelyettesek személye ellen már megválasztásuk pillanatában kifogásokat emeltek a Szenátus radikális magyar tagjai, akik amiatt elégedetlenkedtek, hogy nem ők szereztek meg a rektorhelyettesi funkciókat. Az említett oktatók kiaknázták

a magyar tagozatszerű alegység belső, (s gyakran személyes,) a mérsékelték és a radikálisok között feszülő ellentéteit, s anélkül, hogy törvényes szerve(zete)t alapítottak volna, önmagukat a magyar egyetemi oktatók szószólóinak kiáltották ki.

Nyilvánvaló, hogy ezek az akciók, bizonyos bel- és külföldi politikai akciók sorába illeszkednek. Mellesleg köztudott, hogy a Babeş–Bolyai Tudományegyetem szétzilálása valós, gyakorta emlegetett politikai célkitűzése többek között Tőkés László püspöknek és más politikusoknak, akik – tévesen – úgy gondolják, hogy a felsőfokú oktatásra vonatkozó elképzeléseik csak a Babeş–Bolyai Tudományegyetem kettéosztása által valósíthatók meg.

A „táblaügy” csupán epizódja egy régebbi, de bizonyos politikai erők sugallatára időszakosan megismételt, kampánynak. Ennek az epizódnak semmi köze a Babeş–Bolyai Tudományegyetem multikulturális jellegének a továbbfejlesztéséhez, hiszen az intézmény jól ismert, alaposan kielemezett és nemzetközi téren elismert erre irányuló stratégiával rendelkezik. Ezt bizonyítják például azok a nyilatkozatok, amelyeket Max van der Stoep, az EBESZ Kisebbségi Főbiztosa tett, aki rámutatott arra, hogy a BBTE megtette a kötelességét, s úgy vélekedett, hogy a Babeş–Bolyai Tudományegyetem multikulturális jellege tükrözi az európai gyakorlat színvonalát. (Lásd a *Cultural and educational rights in the enlarged Europe* című kötetet. Szerk. J. De Groof, G. Lauwers. Nijmegen, 2005, Wolf Legal Publishers.) Hasonlóképpen az Egyetem multikulturális jellegét értékelték az Európai Parlament Elnökének alárendelt hivatalok is, amelyek aggodalmukat fejezték ki a BBTE szerkezetének a megbontását célzó, „Európában példátlan módon folytatott” kampánnyal szemben. Az utóbbiak abbéli reményüknek is hangot adtak, hogy a Babeş–Bolyai Tudományegyetem multikulturális gazdagsága és etnikai öröksége megőrződik, hogy továbbra is a kulturális sokféleség beszédes és reprezentatív példájául szolgálhasson (*România Liberă*, 2006. június 28.).

A Babeş–Bolyai Tudományegyetem multikulturális rendszerének a valóságát minden kétséget kizáróan visszaigazolják a jelen statisztikák. Többek között a kolozsvári Egyetemen jelenleg több magyar egyetemi hallgató tanul, mint valaha Erdély története során (számuk az utóbbi tíz évben négyszeresére növekedett, s jelenleg meghaladja a 10 000-et), de az előbbi állítás a kizárólag magyar tannyelvű szakirányok és magiszteri programok, a magyar nyelven oktatott előadássorozatok, valamint a magyar nyelven – zömükben az egyetemmel intézményi-szervezeti kapcsolatban álló kiadóknál – megjelentetett könyvek és tanulmányok száma esetében is érvényes.

Az ilyen provokációk egy olyan hírneves intézményt mint a Babeş–Bolyai Tudományegyetem nem pusztán a „táblaügy” vonatkozásában érintenek. A mélyebb jelentések és értelmek elsősorban az olyan intézményeknek mint a Partium és a Sapientia Egyetem ama erőfeszítéseiben keresendők, hogy fokozottabb érdeklődést keltsenek saját oktatási programjaik iránt, valamint Európa e részének az egyetemei között kialakuló versenyben, ami a hallgatók elhódítására irányul. Jelezzük, hogy – sajnálatos módon – a magyar állami hatóságok (az Államfő, az Országgyűlés, valamint egyes magyar európai parlamenti képviselők és miniszterek) bátorítják és támogatják ezt a precedens nélküli eszközökkel folytatott kampányt.

Ezek a tények és az események lefolyásából leszűrhető értelmezéseik, valamint az említett személyek nyilvános állásfoglalásai. A Rektori Hivatal bármikor bárki rendelkezésére tudja bocsátani a bizonyítékokat és különféle részletekkel tud szolgálni.

Dr. Nicolae Bocşan, egyetemi tanár
Rektor